

รายวิชาภาษาไทย

รหัสวิชา ท๑๖๑๐๑

ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖

เรื่อง อ่านบทร้อยกรอง

ครูผู้สอน ครูปรเมษฐ ศรีกำเหนิด
ครูคณิตา หนูนอนันต์

อย่าชิงสุกก่อนห้ามไม่งามดี

(สุภาชิตสอนหญิง)

อ่านบทร้อยกรอง

ผู้เฒ่าผู้หญิง

๑ ผู้เฒ่าผู้หญิง

มีคำเรียกมากมายถึงชวณ خان ไช

ส่องสะท้อนภูมิปัญญาของคนไทย

ฉลาดใช้หลากถ้อยคำความหมายดี

อรัญญา นงคราญ ดวงสมร

เยาวมาลย์ งามงอน โฉมศรี

นวลลออ สุกดา กัลยาณี

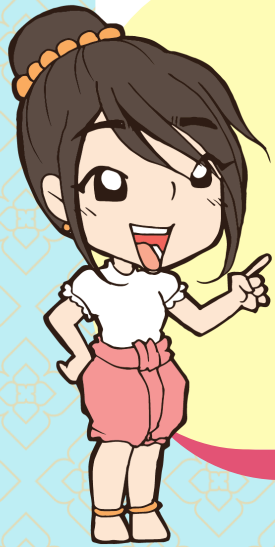
นารี บังอร ลือ คือ “หญิง”เอ๋ย ฯ

บทร้อยกรองที่นักเรียนได้ร่วมกันอ่าน เกิดความไพเราะได้อย่างไร

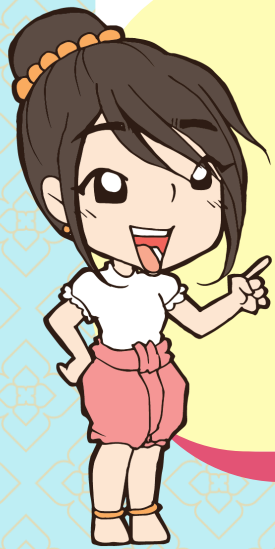
การที่เราอ่านบทร้อยกรองเป็นทำนองเสนาะ
เป็นการสร้างความไพเราะให้กับตัวบทร้อยกรอง

นักเรียนมีวิธีการแบ่งวรรคในการอ่าน บทร้อยกรองดังกล่าวอย่างไร

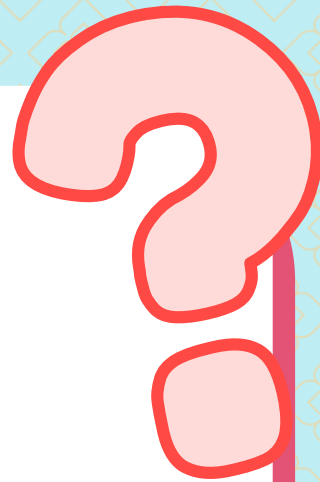
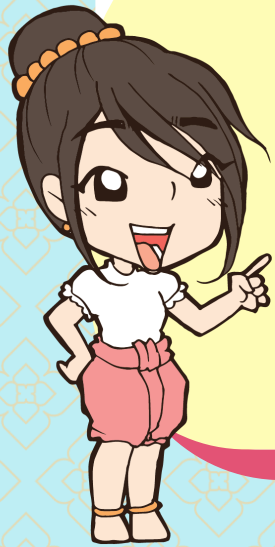

แบ่งจังหวะในการอ่านคำในวรรคเป็น
๓-๒-๓ หรือ ๓-๓-๓ ตามบริบทข้างเคียง

ลักษณะของน้ำเสียงที่นักเรียน ได้เปล่งออกไปเป็นอย่างไร

- ใช้เสียง สูง ต่ำ หนัก เบา สั้น ยาว
- มีการเอื้อนทำนอง
- ใส่อารมณ์ตามความรู้สึกของบทร้อยกรอง

การอ่านบทร้อยกรอง จึงเป็นการอ่านที่มุ่งให้
เกิดความเพลิดเพลิน ซาบซึ้งในรสของคำประพันธ์
ซึ่งจะต้องอ่านอย่างมีจังหวะ ลีลา และท่วงทำนอง
ตามลักษณะของคำประพันธ์นั้น ๆ

จุดประสงค์การเรียนรู้

๑. อธิบายหลักการอ่านออกเสียงบทร้อยกรองได้
๒. อ่านบทร้อยกรองเรื่องสุภาชิตสอนหญิงได้
๓. เห็นคุณค่าของการอ่านบทร้อยกรองจากเรื่อง
สุภาชิตสอนหญิง

นักเรียนทบทวนความรู้

เรื่อง การอ่านออกเสียงบทร้อยกรอง

ใบความรู้ที่ ๒ เรื่อง การอ่านออกเสียงบทร้อยกรอง
หน่วยเรียนรู้ที่ ๕ เรื่อง สุภาชิตสอนหญิง
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๓ เรื่อง สุภาชิตสอนหญิง (อ่านบทร้อยกรอง)
รายวิชา พื้นฐานภาษาไทย รหัส ท๑๖๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖

การอ่านออกเสียงร้อยกรอง เป็นการอ่านที่มุ่งให้เกิดความเพลิดเพลินซึ่งในรสของบทประพันธ์ ซึ่งจะต้องอ่านอย่างมีจังหวะ สีสาวและท่วงทำนองตามลักษณะของคำประพันธ์แต่ละชนิด ซึ่งอ่านได้ ๒ แบบ ดังนี้

๑. อ่านออกเสียงธรรมดา เป็นการอ่านออกเสียงพูดตามปกติเหมือนการอ่านร้อยแก้ว แต่มีจังหวะวรรคตอน มีการเน้นสัมผัสตามลักษณะบังคับของคำประพันธ์แต่ละชนิด

๒. อ่านทำนองเสนาะ เป็นการอ่านมีสำเนียงสูง ต่ำ หนัก เบา ยาว สั้น เป็นทำนองเหมือนเสียงดนตรี มีการเอื้อนเสียง เน้นสัมผัสตามจังหวะ สีสาวและท่วงทำนองที่แตกต่างกันไป ตามลักษณะบังคับของบทประพันธ์ชนิดต่าง ๆ ให้ชัดเจน ไพเราะ เหมาะสม ทำให้ผู้ฟังเกิดอารมณ์คล้อยตาม

หลักเกณฑ์ในการอ่าน

หลักทั่วไปของการอ่านออกเสียงร้อยกรองที่ควรคำนึงถึง มีดังนี้

๑. ศึกษาลักษณะบังคับของคำประพันธ์แต่ละชนิด เช่น การแบ่งจังหวะ จำนวนคำ สัมผัส
 ๒. อ่านให้ถูกต้องตามลักษณะบังคับของคำประพันธ์ชนิดนั้น ๆ
 ๓. อ่านออกเสียงคำให้ชัดเจน ถูกต้อง โดยเฉพาะคำที่ออกเสียง ร, ล และคำควบกล้ำ
 ๔. อ่านออกเสียงดังพอสมควร ผู้ฟังได้ยินทั่วถึง ไม่ดังหรือค่อยจนเกินไป
 ๕. อ่านมีจังหวะวรรคตอน รุกจักทอดจังหวะ เอื้อนเสียง หรือหลบเสียง
 ๖. คำที่รับสัมผัสกัน ต้องอ่านเน้นเสียงให้ชัด ถ้าสัมผัสนอก ต้องทอดเสียงยาวกว่าธรรมดา
 ๗. อ่านเอื้อนสัมผัสใน เพื่อเพิ่มความไพเราะ เช่น ข้าขอเคารพอภิวันท์ (อ่านว่า ออ-พิ-วัน)
 ๘. คำที่มีพยางค์เกินให้อ่านเร็วและเบา เพื่อให้เสียงไปตกที่พยางค์ที่ต้องการ
 ๙. มีศิลปะในการใช้เสียง รู้จักเอื้อนเสียงให้ไพเราะ สอดแทรกอารมณ์ตามเนื้อความ
 ๑๐. เมื่ออ่านถึงตอนจะจบ ต้องเอื้อนเสียงเสียงและทอดจังหวะให้ช้าลง จนกระทั่งจบบท
- ผู้อ่านควรมีความพร้อมทั้งด้านร่างกายและจิตใจ มีสติมั่นคง ไม่ตื่นเต้นหรือประหม่า

หนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐานภาษาไทย ชุดภาษาเพื่อชีวิต ภาษาพาที ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖

กระทรวงศึกษาธิการ

ใบความรู้

เรื่อง การอ่านออกเสียง บทร้อยกรอง

การอ่านบทร้อยกรองเป็นทำนองเสนาะ

เป็นการอ่านเพื่อให้เกิดความเพลิดเพลิน
และซาบซึ้งในคำประพันธ์ ซึ่งต้องมีจังหวะ
ลีลา ท่วงทำนองในการอ่าน

การอ่านบทร้อยกรอง

อ่านได้ ๒ แบบ คือ

๑. อ่านออกเสียงธรรมดา
๒. อ่านเป็นทำนองเสนาะ

๒. อ่านเป็นทำนองเสนาะ

เป็นการอ่านมีสำเนียง สูง ต่ำ หนัก เบา
สั้น ยาว เป็นทำนองเหมือนเสียงดนตรี
มีการเอื้อนตามจังหวะ ลีลา และท่วงทำนอง

หลักเกณฑ์

ในการอ่านออกเสียงบทร้อยกรอง

๑. ศึกษาลักษณะบังคับของคำประพันธ์
เช่น การแบ่งจังหวะ จำนวนคำ สัมผัส
๒. อ่านให้ถูกต้องตามลักษณะบังคับ
๓. อ่านเสียงดังฟังชัด

๔. อ่านออกเสียงคำให้ชัดเจน

“แสงอาทิตย์ปิดฟ้าเลื่อนลาหาย
ทุกข์กล้ากลายเป็นกลุ่มรุมหน้าหลัง
รอยอาลัยฟ้ามีดมาบดบัง
ร่องรอยหวังล่าลาละลายเลื่อน”

๕. อ่านมีจังหวะวรรคตอน

“ถึงบางพุด พุดดี เป็นศรีศักดิ์

มีคนรัก รสถ้อย อร่อยจิต

แม่นพุดชั่ว ตัวตาย ทำลายมิตร

จะชอบผิด ในมนุษย์ เพราะพุดจา”

นิราศภูเขาทอง สุนทรภู่

๒. คำที่รับสัมผัสกัน ต้องอ่านเน้นเสียงให้ชัด

“ถึงหน้าวังตั้งหนึ่งใจจะขาด คิดถึงบาท**บพิตร**อดี**ศร**”

อดี**ศร**

ออกเสียงเป็น อะ – ดิด - สอน

เพื่อให้รับกับสัมผัสของคำว่า **บพิตร**

๗. อ่านเอื้อนสัมผัสในเพื่อเพิ่มความไพเราะ

ยามตัวไกลใจสั้นนั้นไหว

ยามอยู่ไกลคิดถึงคนึงหา

เล็งแลจ้องน้องนวลชวนเพลินตา

พี่โหยหาหวานฮักนิกแต่นาง...

๘. คำที่มีพยางค์เกินให้อ่านเร็วและเบา เพื่อให้เสียงไปตกตามที่ต้องการ

ถึงบางชื่อชื่อบางนี้ **สุจริต** เหมือนชื่อจิตที่พีตรง **จำนงสมร**
มิตรจิตก็ขอให้มิตรใจจร ใจสมรขอให้ชื่อเหมือนชื่อบาง
(นิราศระบาท สุนทรภู)

๙. สอดแทรกอารมณ์ความรู้สึกให้เข้ากับเนื้อหา

เขาย่อมเปรียบเทียบความว่ายามรัก
แต่น้ำผักต้มขมขมว่าหวาน
ครั้นรักจางห่างเหินไปเนิ่นนาน
แต่น้ำตาลว่าเปรี้ยวไม่เหลือขมแล

พระอภัยมณี สุนทรภู่

๑๐. เมื่ออ่านถึงตอนจบ ต้องทอดจังหวะและ เอื้อนให้ช้าลง

แล้วสอนว่าอย่าไวใจมนุษย์
มันแสนสุดลึกล้ำเหลือกำหนด
ถึงเถาวัลย์พันเกี่ยวที่เลี้ยวลด
ก็ไม่คดเหมือนหนึ่งในน้ำใจคน

พระอภัยมณี สุนทรภู่

ฝึกอ่านบทร้อยกรอง

เรื่อง **อย่าชิงสุกก่อนห้ามไม่งามดี**

(สุภาษิตสอนหญิง)

ต่อจากเนื้อหาตอนที่แล้ว

ระวังดูเรือนเหี้ยาแลข้าวของ
จะบกพร่องอะไรที่ไหนนั้น
เห็นไม่มีแล้วอย่าอ้างว่าช่างมัน
จงผ่อนผันเก็บเล่มให้เต็มลง

มีสิ่งพึงประจบให้ครบบาท
อย่าให้ขาดสิ่งของต้องประสงค์
จงมักน้อยกินน้อยค่อยบรรจง
อย่าจ่ายลงให้มากจะยากนาน

ไม่ควรซื้อของยาไปฟรีซื้อ
ให้เป็นมือเป็นคราวทั้งคาวหวาน
เมื่อพ่อแม่แก่เฒ่าชรากาล
จงเลี้ยงท่านอย่าให้อดระทดใจ

ด้วยชนกชนนีนั้นมิคุณ
ได้การุญเลี้ยงรักษามาจนใหญ่
อุ้มอุทรป้อนข้าวเป็นเท่าไร
หมายจะได้ฟังพาริตาตวง

ถ้าเราตีมีจิตคิดอุปถัมภ์
กุศลล้ำเลิศเท่าภูเขาหลวง
จะปรากฏยศยิ่งสิ่งทั้งปวง
กว่าจะล่วงลุถึงซึ่งพิमान

เทพไทในห้องสืบหกชั้น
จะชวนกันสรรเสริญเจริญสาร
ว่าสตรีนี้เป็นยอดยุพาพาล
ได้เลี้ยงท่านชนกชนนี

จะพูดจาปราศรัยกับใครนั้น
อย่าตะคั่นตะคอกให้เคืองหู
ไม่ควรพูดอ้ออึ้งขึ้นมังกู
คนจะหลู่ล່วงถามไม่ขามใจ

แม่นจะเรียนวิชาทางค้าขาย
อย่าปากร้ายพูดจาอัชฌาสัย
จะซื้อง่ายขายดีมีกำไร
ด้วยเขาไม่เคืองจิตรระอิตรระอา

เป็นมนุษย์สุดนิยมเพียงลมปาก
จะได้ยากโหยหิวเพราะชีวหา
แม้พูดดีมีคนเขาเมตตา
จะพูดจาจงพิเคราะห์ให้เหมาะสมความ

ฝึกอ่านบทร้อยกรอง...
ใส่ทำนองให้เพราะฟัง

คำชี้แจง

คำชี้แจงกิจกรรมนักเรียน

๑. ให้นักเรียนแบ่งกลุ่ม กลุ่มละ ๔ คน ฝึกอ่านบทร้อยกรองเป็นทำนองเสนาะ จากเรื่อง สุภาชิตสอนหญิง
๒. อ่านทำนองเสนาะหน้าชั้นเรียน เป็นรายกลุ่ม โดยเลือกบทที่ตนชอบ ๒ บท
๓. เพื่อนช่วยกันเสนอแนะการอ่าน ทำนองเสนาะแบบรายกลุ่ม

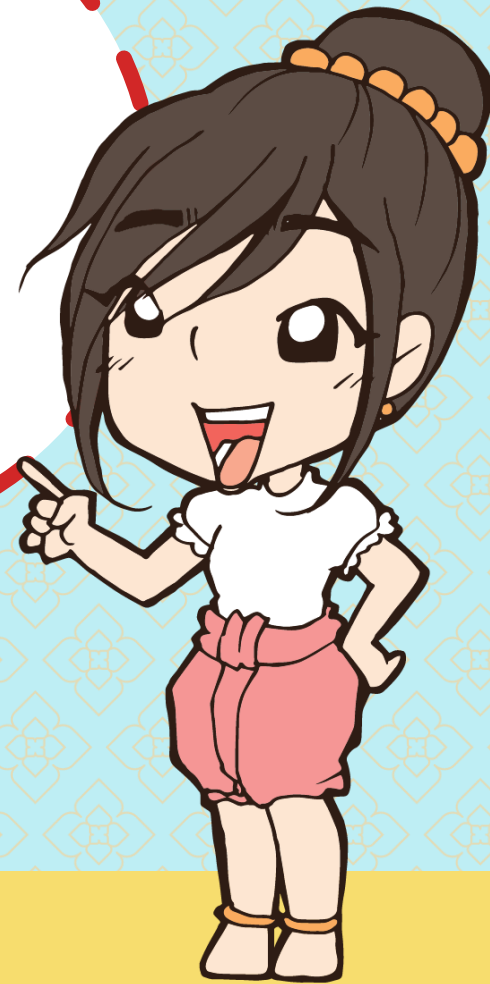
คำชี้แจงบทบาทครูปลายทาง

๑. ให้นักเรียนร่วมกิจกรรมกลุ่ม
๒. ดูแลนักเรียนที่ยังอ่านไม่คล่อง ให้มาฝึกอ่านกับครู
๓. ร่วมกันเสนอแนะการอ่าน บทร้อยกรองของ นักเรียนแต่ละกลุ่ม

สรุปองค์ความรู้

ครู - นักเรียน

มีศิลปะ
ในการเอื้อนเสียง

ศึกษาฉันทลักษณ์

เน้นเสียงคำ
ให้ชัดเจน

หลักการอ่านออกเสียง
บทร้อยกรอง

อ่านถูกต้องตาม
ลักษณะบังคับ

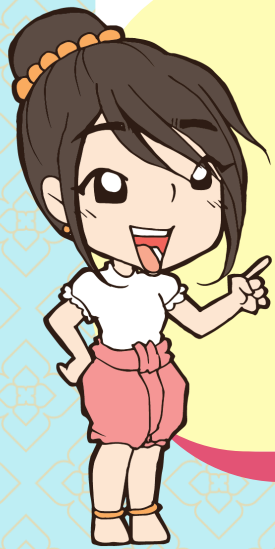
อ่านด้วยน้ำเสียง
ที่ดังพอเหมาะ

อ่านออกเสียง
ให้ถูกต้อง

การอ่านออกเสียงบทร้อยกรอง ทำให้ผู้อ่านเกิดความรู้สึกอย่างไร

เกิดความซาบซึ้งในการอ่านออกเสียง
บทร้อยกรอง และสามารถนำไปปรับใช้ในชีวิตได้

บทเรียนครั้งต่อไป

เรื่อง วิเคราะห์คุณค่าของเรื่อง

สิ่งที่ต้องเตรียม

๑. ใบความรู้ เรื่อง หลักการวิเคราะห์คุณค่าวรรณคดี
๒. ใบงาน เรื่อง สุภาชิตสอนหญิงสอนอะไรเรา
๓. หนังสือเรียนวรรณคดีลำนํ้า ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖

สามารถดาวน์โหลดข้อมูลได้ที่ www.dltv.ac.th

รายวิชาภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖